

Research Paper

Provide a model for managing the implementation of life skills training for elementary students

Ali Jabbari Zahirabadi¹, Mehdi Shariatmadari^{2*}, Yalda Delgoshaei³, Fereshteh Kordestani⁴

1. PhD Student, Department of Educational Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

2. Assistant Professor, Department of Educational Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

3. Assistant Professor, Department of Educational Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

4. Assistant Professor, Department of Educational Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Received: 2021/2/19

Accepted: 2021/8/31

PP: 167-184

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/JEDU.2022.28418.5695

Keywords:

Life skills model, elementary students, 4H model, three-pronged model.

Abstract

Introduction: Life skills are abilities that enable a person to cope effectively with the demands and conflicts of life. The present study aims to provide a management model for the implementation of life skills training for elementary students based on the 4H and three-pronged model.

research methodology: The present research was a series of consecutive conversions (qualitative and quantitative) in terms of applied development objectives and in terms of data, and in terms of the type of study and the nature of the research, it was a systematic review in terms of quality and cross-sectional in terms of quantity. The statistical population of the study was all primary teachers working in primary schools in Rafsanjan (1457 people). Targeted and Delphi sampling methods were used to determine the sample size in qualitative dimension and Cochran sampling in quantitative dimension. The number of samples was estimated to be at least 304. The measuring instrument was two researcher-made questionnaires (Life Skills Questionnaire with 91 questions and Tricolor Factors Questionnaire with 27 questions).

Findings: The results of the present study showed that one of the most important components affecting life skills is the textbook of contextual factors that can include 6 components of life skills including: communication, deliverable skills, self-responsibility, work ethic, management, healthy living skills. And the most important influential component on the life skills of society is one of the behavioral factors that can predict 5 components of life skills.

Conclusion: Research model with 15 life skills including communication skills, trustworthy skills, self-responsibility, work ethic, management, healthy living skills, critical thinking, approval, creative thinking, self-awareness, determination, problem solving, attention to others, self-esteem and 10. The component is presented from three factors including textbook, television, workshop, family, peers, community, cyberspace, counselor, extracurricular books and school.

Citation: Jabbari Zahirabadi Ali, Shariatmadari Mehdi, Delgoshaei Yalda, Kordestani Fereshteh; Provide a model for managing the implementation of life skills training for elementary students. Journal of New Approaches in Educational Administration; 12(5).PP: 167-184

Corresponding author: Mehdi Shariatmadari

Address: Assistant Professor, Department of Educational Management, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

Tell: 09126879380

Email: mehdishariatmadari@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction:

Life skills are abilities that enable a person to cope effectively with the demands and conflicts of life. Learning these skills is essential for all members of society and because according to the research literature, the 4H model for teaching life skills seems to be compatible with the characteristics of elementary school learners and many studies on this issue and considering all the factors affecting it. Not done in Iran; The present study aims to provide a management model for the implementation of life skills training for elementary students based on the 4H and three-pronged model. In this study, the 4H model refers to thinking skills, emotional skills, marketable skills, health skills and the triangular model of three categories of structural, contextual and behavioral factors.

Goal:

The present study aims to provide a management model for the implementation of life skills training for elementary students based on the 4H and three-pronged model.

Method:

The present research was a series of consecutive conversions (qualitative and quantitative) in terms of applied development objectives and in terms of data, and in terms of the type of study and the nature of the research, it was a systematic review in terms of quality and cross-sectional in terms of quantity. The statistical population of the study was all primary teachers working in primary schools in Rafsanjan (1457 people) in the academic year 1300-1400. Targeted and Delphi sampling methods were used to determine the sample size in qualitative dimension and Cochran sampling in quantitative dimension. The number of samples was estimated to be at least 304. The measuring instrument was two researcher-made questionnaires (Life Skills Questionnaire with 91 questions and Tricolor Factors Questionnaire with 27 questions). Qualitative data were analyzed using open and axial coding to finally formulate a model of life skills training and in a small stage of exploratory and

confirmatory factor analysis to complete this model and its relationship used with ternary factors.

Findings:

The results of the present study showed that one of the most important components affecting life skills is the textbook of contextual factors that can include 6 components of life skills including: communication, deliverable skills, self-responsibility, work ethic, management, healthy living skills And the most important influential component on the life skills of society is one of the behavioral factors that can predict 5 components of life skills including: decision making, creative thinking, goal setting, problem solving and self-awareness and the next influential components The three branches of family, television and school are each capable of predicting three components of life skills.

Results:

Research model with 15 life skills including communication skills, trustworthy skills, self-responsibility, work ethic, management, healthy living skills, critical thinking, approval, creative thinking, self-awareness, determination, problem solving, attention to others, self-esteem and 10 The component is presented from three factors including textbook, television, workshop, family, peers, community, cyberspace, counselor, extracurricular books and school. Since the findings of the present study showed that in the study population, textbooks are the most important effective factor in predicting the components of life skills, this conclusion can be concluded because textbooks are really effective in teaching life skills to elementary students. Positive and useful, but since the textbook was shown to predict only 6 components of life skills components, it could indicate that textbooks still have room to add new content that teaches the other 9 components of life skill components.

مقاله پژوهشی

ارائه الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی

علی جباری ظهیرآبادی^۱، مهدی شریعتمداری^{۲*}، یلدا دلگشایی^۳، فرشته کردستانی^۴

۱. دانشجوی دکتری گروه مدیریت آموزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۳. استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۴. استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

چکیده

مقدمه و هدف: این مقاله به ارائه الگوی اجرایی آموزش مهارت های زندگی به دانش آموزان ابتدایی بر اساس مدل 4H با استفاده از پژوهش ترکیبی پرداخته است. با مطالعه ادبیات پژوهش، ابعاد، مولفه ها و شاخص ها شناسایی شده و نتیجه در قالب الگوی اجرایی ارائه شده است.

روش شناسی پژوهش: جامعه آماری در بخش کمی معلمان ابتدایی شاغل به تدریس در شهرستان رفسنجان شامل ۱۴۵۷ نفر هستند که با استفاده از فرمول کوکران تعداد نمونه حداقل ۳۰۴ نفر برآورد شد و با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. به منظور تبیین بهتر نتایج و آشکار شدن موارد مغفول در فاز کمی، ۱۳ مصاحبه عمیق در بخش کیفی با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند و به صورت گلوله برفی انجام شد. ابزار جمع آوری داده ها در خصوص مولفه های آموزش مهارت های زندگی و عوامل سه شاخگی، پرسشنامه محقق ساخته است که روایی آن به وسیله تحلیل عاملی تاییدی و هم چنین روایی صوری و پایایی توسط محاسبه آلفای کرونباخ بترتیب با مقادیر ۰/۸۳۰ و ۰/۸۱۱ سنجیده و الگوی اجرایی تحقیق با استفاده از داده های جمع آوری شده از طریق پرسشنامه و هم چنین بهره گیری از فنون آمار توصیفی، استنباطی و مدلسازی معادلات ساختاری مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: الگوی پژوهش با ۱۵ مولفه مهارت زندگی و ۱۰ مولفه از عوامل سه شاخگی ارائه گردید.

بحث و نتیجه گیری: یکی از مهم ترین مولفه های تاثیرگذار بر مهارت های زندگی، کتاب درسی یکی از عوامل زمینه ای است که میتواند ۶ مولفه از مهارت های زندگی را شامل: ارتباطات، مهارت های قابل عرضه، خود مسوولیتی، اخلاق کاری، مدیریت، مهارت های زندگی سالم را پیش بینی کند. مهم ترین مولفه تاثیرگذار بعدی بر مهارت های زندگی، جامعه از عوامل رفتاری است که قابلیت پیش بینی ۵ مولفه از مهارت های زندگی از جمله: تصمیم گیری، تفکر خلاق، هدف گذاری، حل مساله و خودآگاهی را دارد و مولفه های تاثیرگذار بعدی از عوامل سه شاخگی خانواده، تلویزیون و مدرسه هر کدام با قابلیت پیش بینی ۳ مولفه از مهارت های زندگی هستند.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۱

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۶/۹

شماره صفحات: ۱۸۴-۱۶۷

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/JEDU.2022.28418.5695

واژه های کلیدی:

الگوی، مدیریت اجرای، آموزش، مهارتهای زندگی، دانش آموزان ابتدایی

* شریعتمداری مهدی، جباری ظهیرآبادی علی، دلگشایی یلدا، کردستانی فرشته. (۱۴۰۰). ارائه الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدا یی، دوماهنامه علمی- پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی. ۱۲ (۵): ۱۸۴-۱۶۷

* نویسنده مسوول: مهدی شریعتمداری

نشانی: استادیار گروه مدیریت آموزشی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

تلفن: ۰۹۱۲۶۸۷۹۳۸۰

پست الکترونیکی: mehdishariatmadari@yahoo.com

مقدمه

مهارت های زندگی به مهارت هایی گفته می شود که به ارتقای بهداشت روانی افراد جامعه، غنای روابط انسانی، افزایش سلامت و رفتارهای سلامتی در سطح جامعه منجر میگردند و فرد را قادر می سازند تا به طور مؤثر با مقتضیات و کشمکش های زندگی روبه رو شود. یادگیری این مهارت ها برای همه افراد جامعه ضروری است، اما در سنین نوجوانی و جوانی اهمیت ویژه ای دارد. هم زمان با رشد جسمانی و روانی، انتظار جامعه و خانواده نیز از فرد نوجوان و جوان افزایش می یابد؛ به طوری که آن ها می پذیرند به سبب زندگی اجتماعی، بخشی از تمایلات خود را محدود کنند و در چارچوب هنجارهای اجتماعی و گروهی قرار گیرند. (Fazalizadeh and Masoumi Fard 2020) در این خصوص نوجوانان و جوانانی که شیوه های صحیح رفتاری را فرا نگرفته باشند و مهارت های لازم را در جهت تطبیق خود با خانواده و جامعه نیاموخته باشند، با آسیب های جدی و متعددی روبه رو خواهند شد. از این رو قابل ذکر است که به زعم عموسلطانی و همکاران (Amoosoltani et al, 2021) آموزش مهارت های زندگی، بخش مهمی از برنامه درسی اکثر نظام های آموزشی دنیا را تشکیل می دهد.

اهمیت مهارت های زندگی برای مواجهه با مسائل و مشکلات زندگی روزمره و تأثیر آن بر بهبود زندگی فردی و اجتماعی و افزایش توانمندی افراد، سبب شده است تا این موضوع در برنامه های درسی مدارس در اکثر نظام های آموزشی مورد توجه قرار گیرد. مهارت های زندگی اساساً یک مبنای رشدی اساسی را از خانوادگی، تحصیلی، اجتماعی و شغلی نیازمند به مهارت و کارایی در مهارت های زندگی دارد. (Ginter, 1999) (Mantegh and Gholtaash, 2020)

در کشور ما آموزش مهارت های زندگی در مقطع ابتدایی با تالیف کتب کار دانش آموز و راهنمای معلم ارائه شده است؛ که در ابتدا این درس جزو برنامه ی کلاسی بوده سپس تدریس آن به ساعات پرورشی محول شده است. آموزش مهارت های زندگی، معلم و شاگرد را در فرایندی پویای یادگیری شرکت می دهد. در این یادگیری، از شیوه های متفاوتی مثل فعالیت در گروه های کوچک یا گروه های دوتایی، بارش فکری، ایفای نقش، بازی، و بحث و مناظره استفاده می شود (Jahani, 2019) (Forouzesh, 2015)

با این وجود، علی رغم ایجاد تغییرات عمیق فرهنگی در شیوه زندگی، بسیاری از دانش آموزان در رویارویی با مسایل زندگی فاقد مهارت ها و توانایی های لازم و اساسی اند و آموزش های سنتی و مرسوم در قالب یادگیری های درون مدرسه ای نتوانسته اند آن ها را در حل مسایل زندگی یاری کند. همین موضوع آنان را در مواجهه با مسائل و مشکلات زندگی روزمره و مقتضیات آن در حال و آینده آسیب پذیر کرده است. علاوه بر این، عدم آگاهی از مهارت های زندگی زمینه ساز بسیاری از آسیب های اجتماعی خواهد بود. از این رو، بررسی مهارت های زندگی دانش آموزان به عنوان آینده سازان جامعه امری ضروری است. با توجه به این که دانش آموزان نیز همانند سایر افراد جامعه در معرض و تحت تاثیر آسیب های اجتماعی ناشی از عدم آگاهی از مهارت های زندگی قرار دارند، لذا آموزش مهارت های زندگی در سطح آموزش و پرورش برای کسب دانش در زمینه مهارت های زندگی موجب ایجاد نگرش و ارزش های مثبت در فرد می شود؛ و این نگرش منجر به رفتارهای مثبت شده و در نتیجه مانع بروز مشکل و ارتقای بهداشت روانی جامعه می شود. علاوه بر این از آن جا که ماهیت و تعریف مهارت های زندگی در کشورها و فرهنگ های گوناگون متفاوت است، بررسی و ارائه مدل مهارت های زندگی بومی و جامع مبتنی بر استانداردهای جهانی و با در نظر گرفتن ویژگی های کشور ضروری به نظر می رسد. تحقیقات انجام شده داخل کشور در این زمینه معمولاً بر اساس مدل مهارت های دهگانه مهارت های زندگی سازمان بهداشت جهانی بوده و بررسی آن بر اساس مدل 4H¹ مغفول مانده است، در ایالات متحده 4H سازمانی مربوط به امور جوانان است که بنیاد ملی غذا و کشاورزی و وزارت کشاورزی ایالات متحده (USDA) آن را اداره می کنند، و رسالت آن «به کارگیری جوانان به منظور رسیدن به نهایت استعداد آنان و هم چنین پیشبرد حوزه توسعه جوانان است.» نام 4H نمایانگر چهار حوزه توسعه فردی (سر، قلب، دست، سلامت) مورد توجه این سازمان است. (Asadi et al, 2011) از این رو، در این پژوهش سعی بر آن است که با ارائه مدل اجرایی آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی بر اساس مدل 4H توانایی های روانی-اجتماعی کودکان را افزایش داد، و با تجهیز کودکان به این مهارت ها، آن ها بتوانند با تقاضا و کشمکش های زندگی روزانه به طور سازگارانه کنار بیایند. این مهارت ها و توانایی ها فرد را قادر می سازد تا در رابطه با سایر انسان ها، جامعه، فرهنگ و محیط خود، مثبت و سازگارانه عمل کند و سلامت روانی خود را تأمین کند.

آموزش مهارت های زندگی از ضرورت های اساسی در امر آموزش بهداشت است تا عوامل اجتماعی مانند عزت نفس، خود پنداره، شبکه های حمایت اجتماعی و استرس مؤثر بر رفتار کودکان، نوجوانان مورد توجه قرار گیرند. برنامه مهارت های زندگی بر این اصل استوار است که کودکان و نوجوانان و جوانان حق دارند توانمند شوند و نیاز دارند که بتوانند از خودشان و علایق شان در برابر موقعیت های سخت زندگی دفاع کنند.

(Khanifar & et al, 2021) مهارت های زندگی متعدد و متنوع هستند و یک برنامه جامع آموزش مهارت های زندگی نگرشی سیستمی دارد که تنها یک مهارت مورد توجه قرار نمی گیرد و دیدگاهی کلی دارد، از طرف دیگر تجارب کشورها متنوع بوده است؛ بنابراین ارائه الگوی اجرایی و بومی بر اساس ویژگی های فردی، فرهنگی و محلی ضرورت دارد و از آن جا که طبق ادبیات پژوهش، به نظر می رسد مدل 4H برای آموزش مهارت های زندگی با ویژگی های فراگیران مقطع ابتدایی سازگاری دارد و در عین حال، مطالعات زیادی روی این مساله و با در نظر گرفتن همه عوامل تاثیرگذار بر آن در ایران انجام نشده است؛ از این رو، همواره این سوال مطرح می شود که ابعاد مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی کدامند؟ مطالعه حاضر با هدف بررسی ابعاد مختلف مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی و هم چنین ارائه الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی بر اساس مدل 4H و سه شاخگی اجرا خواهد شد. منظور از مدل سه شاخگی در این تحقیق سه دسته از عوامل ساختاری، زمینه ای و رفتاری به شرح زیر است:

(۱) عوامل ساختاری: در برگرفته تمام عناصر، عوامل و شرایط فیزیکی و غیرانسانی سازمان است که با نظم، قاعده و ترتیب خاص و به هم پیوسته، چارچوب، قالب، پوسته و بدنه فیزیکی و مادی سازمان را میسازد. بنابراین تمام منابع مادی، مالی، اطلاعاتی و فنی که با ترکیب خاصی در بدنه کلی سازمان جاری می شوند، جز شاخه ساختاری قرار می گیرند.

(۲) عوامل زمینه ای: شرایط و عوامل محیطی برون سازمانی هستند که محیط سازمان را احاطه می کنند، با سازمان تاثیر متقابل دارند و خارج از کنترل سازمان هستند. هر نظام یا سازمانی در جایگاه ویژه خود همواره با نظام های محیطی در کنش و واکنش دائمی است. از این رو، همه علل و عواملی که امکان برقراری، تنظیم و واکنش به موقع و مناسب سازمان نسبت به سایر نظام ها را فراهم می آورند، زمینه یا محیط نامیده می شوند.

(۳) عوامل رفتاری: شامل عوامل و روابط انسانی در سازمان است که هنجارهای رفتاری، ارتباط غیررسمی و الگوهای ویژه به هم پیوسته و محتوای اصلی سازمان را تشکیل می دهند. این عوامل محتوایی در واقع پویایی بخش و زنده سازمانی تلقی می شوند و هرگونه عوامل و متغیرهایی که به طور مستقیم مربوط به نیروی انسانی باشد در این شاخه قرار می گیرند. عوامل ساختاری و رفتاری، درون سازمانی و محصور در مرزهای سیستم سازمان هستند. (Mirzayi aherenjani & Sarlak, 2005) (Mobini dehkordi & Keshtkar haranki, 2014)

پیشینه پژوهش:

در خصوص پیشینه تجربی پژوهش، محققان منابع مرتبط با موضوع را در اغلب کتاب ها، مقالات، سایت ها و مجلات علمی قابل دسترس، مورد بررسی قرار دادند که نتایج این بررسی تحت عنوان تحقیقات داخلی و خارجی بیان شده است. به دلیل این که در ایران و خارج از ایران تحقیقی با عنوان ارائه الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی مبتنی بر مدل 4H و سه شاخگی تاکنون انجام نشده و معدود تحقیقات انجام شده در حوزه مهارت های زندگی بیشتر با رویکرد مهارت های دهگانه زندگی بوده و هم چنین هرکدام از این تحقیقات به بررسی تأثیرات یک مؤلفه خاص و یا کلیه مؤلفه های مهارت زندگی بر یک یا چند متغیر پرداخته اند، لذا محققین بر آن شدند در این بخش علاوه بر استفاده از تحقیقاتی که کم و بیش به موضوع نقش مهارت های زندگی پرداخته اند، به سایر پژوهش هایی که به بررسی مؤلفه های مؤثر بر مؤلفه های مهارت زندگی پرداخته اند نیز اشاره کنند.

بهرامی (Baharami, 2017) نشان داد که تاثیر آموزش مهارت های زندگی بر گرایش به رفتارهای پر خطر (مصرف مواد مخدر، الکل و سیگار) معنادار است و میانگین نمرات رفتارهای پرخطر گروه آزمایش در مرحله پیش آزمون (۷۶/۴۶) و پس آزمون (۶۷/۴۶) حاکی از کاهش گرایش به رفتارهای پر خطر در اثر آموزش مهارت های زندگی است. بنابراین با آموزش مهارت های زندگی به نوجوانان می توان به کاهش گرایش به رفتارهای پرخطر در نوجوانان کمک کرد.

یوسفی (Yusefi, 2017) نشان داد که از نظر معلمان علاقه مندی دانش آموزان به یادگیری مهارت حل مساله و بررسی راه حل های گوناگون و انتخاب بهترین راه حل، ارزیابی راه حل های انتخاب شده و مشارکت گروهی و تعامل در حل مساله در حد قابل قبول است اما دانش آموزان در شناخت مساله، مهارت جمع آوری اطلاعات، توانایی تولید و خلق راه حل های مختلف و توانایی به اجرا درآوردن راه حل های مسئله هنوز نیاز به آموزش و برنامه دقیق تری دارند به طور کلی نتایج این پژوهش نشان داد که از نظر معلمان میزان موفقیت برنامه آموزش آداب و مهارت های زندگی اسلامی (طرح کرامت) بر کسب توانایی مهارت حل مساله دانش آموزان نیازمند رشد و بالندگی بیشتری است.

اعظمی و همکاران (Azami et al, 2016) در پژوهشی به بررسی تاثیر آموزش مهارت های زندگی در افزایش خلاقیت کودکان دبستان پرداختند. ۶ نفر از دانش آموزان دوره ابتدایی دبستان های استان زنجان به صورت تصادفی خوشه ای چند مرحله ای و تصادفی به عنوان نمونه انتخاب و در

دو گروه آزمایش و کنترل قرار گرفتند. ابتدا آزمون تفکر خلاق تورنس در هر دو گروه اجرا شد و سپس مهارت های زندگی در مدت ۲۰ جلسه (۴۰ ساعت) به گروه آزمایش آموزش داده شد. پس از پایان جلسات آموزشی و سه ماه بعد در هر دو گروه، آزمون تفکر خلاقیت تورنس دوباره اجرا گردید. تجزیه و تحلیل داده های بدست آمده با روشهای t مستقل و وابسته و تحلیل واریانس و آزمون تعقیبی «شفه» جهت مقایسه گروه ها انجام شد. تفکر واگرا از کلاس سوم به چهارم و هم چنین از کلاس سوم به پنجم، دارای تفاوت معناداری بود ولی بین نمرات تفکر خلاق کودکان کلاس سوم و پنجم تفاوت معناداری ($P > 0.01$) مشاهده نشد. می توان نتیجه گرفت، با آموزش مهارت های زندگی می توان خلاقیت کودکان دبستانی را افزایش داد.

افلاکی فر (Aflakifar, 2016) در پژوهشی نشان داد که آموزش مهارت های زندگی تاثیر معناداری بر خود کار آمدی و افزایش شادکامی دانش آموزان داشته است و با آموزش مهارت های زندگی، فرد قادر خواهد بود ضمن آگاهی از خود و توانایی هایش، موقعیت های استرس زا را شناخته و کنترل کند و در نتیجه با احساس رضایت بیش تری که از خود و محیط اطراف خویش به وی دست میدهد، احساس شادکامی بیشتری کند. رضاپور (Rezapour et al, 2016) نشان داد که آموزش مهارت های زندگی در افزایش کیفیت زندگی شرکت کنندگان گروه آزمایش تاثیر معنی داری دارد. این تاثیر در هر چهار زیر مقیاس این متغیر نیز معنی دار بود. یافته ها در این پژوهش نشان داد برای ارتقای کیفیت زندگی زنان بی سرپرست می توان از آموزش مهارت های زندگی استفاده کرد.

تان (Tan, 2018) در پژوهشی به بررسی آموزش مهارت های زندگی به عنوان بخشی از برنامه درسی در مدارس فنلاند و سنگاپور پرداخت. روش تحقیق کیفی از نوع تحلیل محتواست. جامعه پژوهش از ۶ معلم (۳ معلم از فنلاند و ۳ معلم از سنگاپور) که دارای ویژگی های شخصیتی، تجارب و پیشینه حرفه ای متفاوت بودند، تشکیل شده است. برای جمع آوری داده ها از مصاحبه استفاده شد. نتایج پژوهش حاکی از اهمیت همه ذی نفعان در آموزش مهارت های زندگی است. در حالی که برنامه درسی ملی ساختار و فضای لازم برای آموزش مهارت های زندگی رسمی در مدارس فراهم می کند، مسوولیت بسیاری بر عهده معلمان در مدرسه و والدین در خانه است. این مطالعه نشان داد معلمان در فنلاند و سنگاپور به رابطه مهارت های زندگی با مهارت های آکادمیک اعتقاد دارند، هم چنین معتقد هستند که فرهنگ بر هر دوی آن ها تاثیرگذار است.

میر (Meyer, 2015) در پژوهشی به بررسی ادراک دانش آموزان در خصوص توسعه مهارت های زندگی در مدارس پروژه محور پرداخت. مطالعه بر سه سؤال متمرکز بود: ۱) ادراک دانش آموزان از توسعه مهارت های زندگی در مدارس پروژه محور چیست؟ ۲) با چه شیوه ای دانش آموزان در طول یک دوره زمانی افزایش مهارت های زندگی خود را درک می کنند؟ ۳) چه رابطه ای، اگر وجود دارد، بین سطح کلاس و ادراک دانش آموزان از مهارت های زندگی آن ها وجود دارد؟ بدین منظور ۲۷۵ دانش آموز ۶ تا ۱۲ ساله از دو مدرسه پروژه محور یکی در بافت شهری و دیگری در بافت روستایی در مینهسوتا به عنوان نمونه پژوهش انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از روش مثلث سازی شامل پرسشنامه طیف لیکرت، مصاحبه نیمه ساختاریافته و گروه کانونی استفاده شد. تحلیل کمی داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS و تحلیل کیفی داده ها با استفاده از کدگذاری باز و محوری انجام شد. نتایج کیفی حاکی از آنست که از دیدگاه دانش آموزان بیشتر مهارت های آن ها بهبود یافته است (مدیریت زمان، خودکارآمدی، برقراری ارتباط، مشارکت و همکاری)؛ درحالیکه نتایج کمی بهبود مهارت های حل مساله، خودکارآمدی، اخلاق کاری، مسوولیت پذیری را نشان می دهد. یافته های پژوهش حاکی از آن است که دیدگاه دانش آموزان در مورد توسعه مهارت های زندگی مثبت بوده و آموزش پروژه محور بر بهبود آن ها تاثیر به سزایی داشته است، به گونه ای که به این کودکان کمک می کند برای حضور در جامعه جهانی آماده شوند. ماس (Maass, 2004) در پژوهشی به بررسی تاثیر شرکت طولانی مدت در برنامه مهارت های زندگی 4H بر توسعه مهارت های زندگی پرداخت. در این پژوهش از مدل 4H و تئوری انتقال یادگیری استفاده شد. نمونه پژوهش شامل مرکز 4H اوکلاهما بود که از سال ۱۹۶۹ در برنامه های 4H ایالتی از جمله کنگره ملی 4H، کنفرانس ملی 4H، کلوب 4H، اوکلاهما مشارکت داشته است. پرسشنامه پژوهش شامل ابعاد 4H، شرایط ورود به برنامه های 4H، سایر سازمان های توسعه مهارت های زندگی نوجوانان و اطلاعات جمعیت شناختی است. یافته های پژوهش حاکی از آن است که ابعاد 4H بیشترین تاثیر را در برنامه های مهارت های زندگی اوکلاهما داشته اند.

سؤالات پژوهش:

۱- ابعاد، مولفه ها، خرد مولفه ها و شاخص های الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی رفسنجان بر اساس مدل 4H کدامند؟

۲- الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی شهرستان رفسنجان بر اساس عوامل سه شاخگی که پیش بینی کننده مولفه های مدل 4H باشند، چگونه است؟

روش شناسی:

پژوهش حاضر از نظر اهداف کاربردی است و از نظر نوع داده‌ها از نوع آمیخته متوالی تبدیلی (کیفی و کمی) و از نظر نوع مطالعه و ماهیت پژوهش در بعد کیفی دو نوع مرور سیستماتیک و جستجوی اکتشافی و از بعد کمی از نوع پیمایشی مقطعی است. این پژوهش از نظر هدف کاربردی است زیرا هدف تحقیق کاربردی حل مساله و سرانجام دستیابی به اطلاعاتی جهت اتخاذ تصمیم و رفع نیازها و مشکلات فوری است. پژوهش از نظر داده‌ها، آمیخته از نوع رویکرد متوالی تبدیلی برای گردآوری داده هاست. در این طرح از یک چارچوب نظری مشخص استفاده می شود که معمولاً در بیان هدف و سؤال پژوهشی بیان می شود. از این رو، ابتدا داده های کیفی و سپس داده های کمی جمع آوری و تحلیل می شود. از آن جایی که در پژوهش حاضر هدف در بعد کیفی استفاده از منابع موجود جهت شناسایی مفروضات و ابعاد مدل 4H بود از روش مرور سیستماتیک (طبق پروتکل جدول شماره ۱) و در ارتباط با مدل سه شاخگی نیز از روش جستجوی اکتشافی استفاده شد.

جدول ۱. اجزا پروتکل مرور سیستماتیک پژوهش

انتخاب موضوع	انتخاب موضوع بسیار اهمیت دارد و در واقع بنیان و هسته اصلی مرور سیستماتیک را تشکیل می دهد. مهم ترین نشانه انتخاب درست موضوع آن است که در پایان، بازتاب ملی و بین المللی داشته باشد. بدیهی است برای نیل به این هدف و انتخاب موضوعی شایسته، مولف باید در حیطه مورد نظر کاملاً متخصص باشد و علاوه بر تجربه، از تیزهوشی و قدرت خلاقیت زیادی برخوردار باشد. موضوع این مرور سیستماتیک در واقع پیدا کردن مولفه های اصلی مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی جهت ارائه الگوی اجرایی آموزش این مهارت ها بود.
معیار ورود	یکی از موارد مهمی که باید تعیین شود، "معیار ورود" به مرور سیستماتیک است که بسته به موضوع و نوع مطالعات مورد بررسی تعیین می گردد. به طور مثال، "معیار ورود" فقط آزمودنی های با سن بین ۶ تا ۱۲ سال از بین دانش آموزان ابتدایی پسر و دختر است.
پیدا کردن منابع	اگرچه امروزه دسترسی به منابع اطلاعاتی بزرگ سهولت به صورت می گیرد، اما حتی بهترین دیتابیس ها هم کامل نیستند که با راهکارهای زیر می توان "داده یابی" کامل تری انجام داد: - تسلط کامل به موضوع مورد تحقیق - کمک گرفتن از کارشناسان کتابداری با تجربه در زمینه تحقیقات - بررسی تمامی مقالات مرتبط پیشنهادی برای هریک از مقالات یافت شده در جستجوی الکترونیکی - بررسی تمامی منابع و مراجع مقالات به دست آمده - جستجوی منابع و مراجع ارائه شده در پایان نامه ها و کتاب ها - جستجوی منابع از طریق مجلات و پایان نامه ها و کتب فارسی، هنگامی که مقاله مروری مربوط به مهارت های زندگی بر اساس مدل 4H باشد - جستجوی منابع و مراجع ارائه شده در کنفرانس ها و کتاب های موجود - کمک گرفتن از سایر مولفان بنام و با تجربه جهت دستیابی به تحقیقات منتشر نشده یا در حال انتشار
انتخاب منابع	معمولاً با استفاده از کلمات کلیدی جستجوی تعیین شده از قبل، چکیده مقالات استخراج می شود که، از نظر تعداد مقالات و روش انجام جستجو توسط فرد دیگری کنترل می شود. پس از حذف مقالات کاملاً غیرمرتبط، متن کامل مقالات مرتبط تهیه شده و در اختیار مرورگرهای متخصص قرار می گیرد. مطالعات حذف شده، همراه با دلیل رد شدن، نگهداری و بایگانی می شوند. قابل ذکر است که در این مرحله از مطالعه فقط منابعی انتخاب گردید که از همه مرتبط تر، معتبرتر و بین سال های ۱۹۹۰ تا ۲۰۲۰ و همچنین شامل کلمات کلیدی مهارت های زندگی بر اساس مدل در نوجوانان ۶ تا ۱۲ سال بود. در واقع منابع بر اساس معیارهای میزان اعتبار، ارتباط محتوا و جدیدتر بودن سال انتشار انتخاب شدند.
ارزیابی کیفیت مطالعات و منابع	هر مطالعه ای که انجام می گردد، باید از نظر کیفیت انجام کار بررسی و کنترل شود؛ مرور سیستماتیک نیز از این امر مستثنی نیست. روش هایی که معمولاً برای ارزیابی کیفیت مرور سیستماتیک مورد استفاده قرار می گیرند به شرح زیر است. منابع استخراج شده توسط حداقل دو نفر مرورگر متخصص به طور مستقل مطالعه می شوند و در صورت رد شدن، دلیل مربوطه ذکر می گردد. در صورت اختلاف نظر بین افراد، مرورگر سوم داوری خواهد کرد. میزان توافق بین دو مرورگر با استفاده از آزمون کاپا تعیین می گردد. در نهایت، تمامی مقالات وارد مطالعه شده توسط یک نفر متخصص و صاحب نظر در آن زمینه کنترل و تایید میشود. منابع به صورتی در اختیار "مرورگرها" قرار میگیرند که نام مؤلف، مؤسسه و مجله مربوطه پوشانده شده باشد.
استخراج داده ها	فرمی جهت استخراج داده ها طراحی و تهیه میشود که در آن از قبل تعیین شده که چه داده ای از کل داده های موجود در مقالات، مورد نظر است و باید از درون مقالات استخراج شود. از تک تک مطالعات نتایج استخراج میشود. استخراج داده ها به صورت پوشانده شده نسبت به نام مؤلف، مؤسسه و مجله صورت می گیرد. در موارد لزوم، با تماس با مؤلف مربوطه می توان به اطلاعات بیشتر و داده های خام دسترسی یافت.
آنالیز و ارائه نتایج	در این مرحله، که مرحله نهایی پروتکل مرور سیستماتیک و در واقع ماحصل و ثمره کل مرور سیستماتیک است برای آنالیز و ارائه نتایج مطالعات از همکاری یک مشاور آماری متخصص استفاده گردید.

جامعه آماری: جامعه آماری در بخش کیفی شامل کلیه صاحب نظران و خبرگان در حوزه آموزش مهارت های زندگی و در بخش کمی مشتمل بر همه معلمان ابتدایی شاغل به تدریس شهرستان رفسنجان به تعداد ۱۴۵۷ نفر است.

روش نمونه گیری: روش نمونه گیری در بخش کیفی غیراحتمالی از نوع هدفمند و گلوله برفی و در بخش کمی تصادفی ساده است. **روش تعیین حجم نمونه:** در بخش کیفی با بهره گیری از روش نمونه گیری هدفمند تعداد ۳۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شد (لازم به ذکر است که داده های به دست آمده در مصاحبه ۱۲ به اشباع نظری رسیدند). در بخش کمی، نمونه با بهره گیری از فرمول کوکران حداقل تعداد نمونه موردنیاز برابر با ۳۰۴ نفر برآورد شد.

ابزار سنجش: در بخش کیفی دو ابزار پژوهش تدوین شد. در ارتباط با مدل 4H با توجه به روش مرور سیستماتیک منابع موجود در زمینه مدل 4H یک فرم مصاحبه نیمه ساختار یافته پژوهشگر ساخته به مدد کدگذاری باز و کدگذاری محوری اطلاعات حاصل از بررسی منابع موجود تدوین و برای خبرگان ارسال گردید تا به مدد فن دلفی توافق متخصصان در مورد ابعاد و نشانگرهای شناسایی شده بدست آید. در ارتباط با مدل سه شاخگی از روش جستجوی اکتشافی از نظرات ۳۰ نفر متخصص حوزه مهارت های زندگی استفاده شد و عوامل موثر بر مهارت های زندگی در سه حوزه ساختاری، رفتاری و زمینه ای شناسایی شد. در بخش کمی فرم نهایی به دست آمده از تحلیل منابع مرتبط با مدل 4H با ۱۳۵ سوال در اختیار ۳۰ متخصص قرار گرفت تا با استفاده از فن دلفی توافق نهایی بررسی شود که در نهایت ۱۰۴ سوال طبق شاخص های روایی محتوایی و نسبت روایی محتوایی مطلوب شناسایی شد و بر روی نمونه نهایی اجرا گردید. در ارتباط با مدل سه شاخگی ۳۵ سوال در ارتباط با ۱۰ عامل از مصاحبه ها استخراج گردید که ۳۰ نفر متخصص مهارت های زندگی به آن ها پاسخ دادند و در نهایت بر ۳۰ سوال توافق حاصل و بر روی نمونه نهایی اجرا شد.

اعتبار و روایی ابزار سنجش

منظور از روایی یک تحقیق، میزان دقت شاخص ها و معیارهای است که در راه سنجش پدیده مورد نظر تهیه شده اند. به عبارت دیگر باید بینیم همان چیزی که مرورد نظر است سنجیده و اندازه گیری می شود. همچنین شرط عینیت پژوهشی، پایایی مقیاس ها و روش ها است یعنی رسیدن به نتایجی مشابه در صورت تکرار با ابزار یکسان در نمونه مفروض از اطلاعات، چون ماهیت اطلاعات معمولاً خارج از کنترل پژوهشگر است. با توجه به این که ابزار مرحله کیفی و کمی متفاوت بودند، لذا اعتبار و روایی ابزار به دو بخش کیفی و کمی تقسیم شدند:

الف) اعتبار و روایی در بخش کیفی

در تحقیق حاضر، برای تعیین اعتبار درونی (قابلیت اعتبار) یافته ها ابتدا داده ها با مطالعه مبانی نظری، پیشینه تحقیق، منابع، مصاحبه با افراد خبره مورد تایید قرار گرفت سپس نقطه نظرات و رهنمودهای گروهی از خبرگان نیز ملحوظ شد و بعد از آن برای تأیید دقت و صحت داده ها، در مورد اعتبار مطالعه از شیوه بررسی به وسیله اعضای پژوهش استفاده شد (به این ترتیب که نتایج تحلیل و مقوله بندی های حاصل از بررسی منابع و مصاحبه اکتشافی در اختیار خبرگان قرار گرفت که آن ها را تأیید نمودند). جهت تعیین اعتبار بیرونی (انتقال پذیری) یافته ها از تکنیک های: حصول کامل اشباع نظری خبرگان، استفاده از رویه های کدگذاری و تحلیل اطلاعات، توصیف غنی داده ها و جهت تعیین روایی (تأییدپذیری) یافته ها نیز از سه تکنیک: جمع آوری داده ها از منابع متعدد، (منابع داده ها متنوع بود و هم سوسازی به کار گرفته شد)، انعطاف روش (برنامه مصاحبه ها، چندین بار ارزیابی شد و محتوا و فرآیندهای آن مورد تجدید نظر قرار گرفت و در تفسیرها، پیشنهادها و یافته ها کاملاً انعطاف پذیری رعایت گردید)، فن دلفی (روایی و پایایی در بخش کیفی) به ترتیب ذکر شده استفاده گردید.

ب) روایی و اعتبار ابزار در بخش کمی

اعتبار ابزار گردآوری داده های پرسشنامه مهارت های زندگی از طریق آلفای کرونباخ و اعتبار مرکب (CR) محاسبه شد که ملاک مناسب بودن ۰/۷ بود. و پایایی پرسشنامه مدل سه شاخگی بر حسب آلفای کرونباخ محاسبه گردید. روایی پرسشنامه مهارت های زندگی از طریق روایی واگرا، همگرا و روش های تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی انجام شد و روایی پرسشنامه مدل سه شاخگی بر حسب ضریب نسبت روایی محتوا (CVR) و تحلیل عاملی اکتشافی بررسی شد. نتایج نشان داد به جزء مهارت هدف گذاری که پایایی آن به روش آلفای کرونباخ زیر ۰/۷ است و مقدار آن ۰/۶۳۳ است و نسبتاً مطلوب است، مهارت های تصمیم گیری، حل مساله، خودآگاهی و عزت نفس بین ۰/۷ تا ۰/۸، مهارت های تفکر خلاق، مدیریت، ارتباطات، همکاری، توجه به دیگران و مهارت زندگی سالم بین ۰/۸ تا ۰/۹ و مهارت های تفکر انتقادی، مهارت های قابل عرضه، خود

مسئولیتی، و اخلاق کاری، پایایی بالای ۰/۹ داشتند که همگی وضعیت مطلوب پایایی مهارت ها را نشان می دهد. جهت بررسی سازگاری درونی از شاخص پایایی ترکیبی (CR) استفاده شد. از این شاخص جهت ارزیابی برازش درونی مدل و میزان سازگاری سوال های هر مهارت استفاده شد. نتایج بررسی نشان داد که به جز در مهارت هدف گذاری که شاخص پایایی مرکب ۰/۶۱ و مهارت های زندگی سالم که ۰/۶۵ هستند بقیه مهارت ها همگی بالای ۰/۷ هستند که مناسب هستند زیرا معیار $CR > 0/7$ است. جهت بررسی روایی همگرا از شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) استفاده شد. این شاخص نشان می دهد که آیا سازه نیمی از واریانس نشانگرهای خود را تبیین می کند و یا به عبارت دیگر خطای کمتری در سوال های بعد از استخراج واریانس سوال ها توسط سازه باقی مانده است. مقدار $AVE > 0/5$ مقدار مطلوب برای هر سازه است. نتایج نشان داد که به جز دو سازه هدف گذاری و مهارت های زندگی سالم بقیه سازه ها AVE بالای ۰/۵ دارند که مطلوب است. جهت بررسی روایی تشخیصی یا واگرا بین سازه ها از ماتریس همبستگی بین سازه ها و دو شاخص حداکثر مجذور واریانس مشترک (MSV) و میانگین مجذور واریانس مشترک (ASV) استفاده شد. چنانچه همبستگی بین سازه های متفاوت کم و سازه های نزدیک بهم بالا باشد و چنانچه دو شاخص MSV و ASV کوچک تر از AVE باشند روایی واگرا برقرار است. نتایج نشان داد در همه سازه ها مقدار MSV و ASV کوچکتر از AVE است و روایی واگرا برقرار است.

روش های گردآوری اطلاعات

داده های پژوهش حاضر در دو بخش کیفی و کمی، به روش کتابخانه ای و میدانی به شرح زیر گردآوری شد:

الف: روش گردآوری داده های بخش کیفی: در بخش کیفی از هر دو روش کتابخانه ای و میدانی برای گردآوری داده ها استفاده شد. در گام اول ابتدا به منظور آشنایی مفاهیم پایه و مبانی نظری تئوری ها، الگوها، مدل ها و یافته های ملی و جهانی درخصوص مدل 4H و مدل سه شاخگی مورد مطالعه و بررسی دقیق قرار گرفت و در نهایت به کسب گزاره های مفهومی به تعداد ۱۳۵ مورد برای پرسشنامه مدل 4H و ۳۵ مورد برای پرسشنامه مدل سه شاخگی بدست آمد. در گام دوم به منظور گردآوری داده ها، از روش میدانی استفاده شد. به مدد کدگذاری باز شاخص های ابزار به وسیله پژوهشگر احصا شد. در گام سوم به مدد کدگذاری محوری شاخص های احصا شده به وسیله پژوهشگر مقوله بندی شد. در گام چهارم شاخص های مقوله بندی شده مدل 4H در قالب یک فرم مصاحبه نیمه ساختار یافته برای ۳۰ نفر خبره ارسال گردید و پرسشنامه مدل سه شاخگی مجدد در اختیار ۱۵ نفر متخصص حوزه مهارت های زندگی قرار گرفت. در گام پنجم این روند به مدد فن دلفی تا اشباع نظری خبرگان ادامه یافت و در مجموع در پایان فن دلفی ۴ بعد و ۱۵ مولفه و ۱۰۴ شاخص در مورد مدل 4H و ۳ بعد، ۱۰ عامل و ۳۰ شاخص در مورد مدل سه شاخگی مورد تایید خبرگان قرار گرفت. در گام ششم، ابعاد، مؤلفه ها و شاخص ها و اولویت آن ها در قالب یک الگو ترسیم و به مدد نقطه نظرات خبرگان الگوی آموزش مهارت ها زندگی اعتبار یابی نظری گردید.

ب: روش گردآوری داده های بخش کمی: در بخش کمی برای گردآوری داده ها از روش میدانی استفاده شد. ابزارهای مورد استفاده در این مرحله پرسشنامه های محقق ساخته بود که طی مرحله کیفی به دست آمده بودند. این پرسشنامه ها شامل ۴ بعد اصلی و ۱۵ بعد خرد برای پرسشنامه مهارت های زندگی و ۳ بعد اصلی و ۱۰ بعد خرد برای پرسشنامه مدل سه شاخگی بود که بر روی طیف لیکرت ۵ درجه ای تنظیم شده بودند. سوال های مربوط به دو پرسشنامه مدل مهارت های زندگی و مدل سه شاخگی در جدولهای شماره ۲ و ۳ به شرح زیر است:

جدول ۲. ابعاد، مؤلفه ها و تعداد شاخص های سازنده الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی مبتنی بر مدل

4H		
تعداد شاخص ها	مؤلفه ها	ابعاد اصلی
۴	تصمیم گیری	مهارت های ذهنی
۶	تفکر خلاق	
۶	تفکر انتقادی	
۵	هدف گذاری	
۵	حل مساله	
۵	خودآگاهی	
۶	مدیریت	
۷	ارتباطات	مهارت های عاطفی
۷	همکاری	

۶	مهارت های قابل عرضه	
۹	خودمسئولیتی	مهارت های اجتماعی
۶	اخلاق کاری	
۴	عزت نفس	
۷	توجه به دیگران	مهارت های سلامت
۸	مهارت زندگی سالم	

جدول ۳. ابعاد، مؤلفه ها و تعداد شاخصهای سازنده عوامل سه شاخگی استخراجی از مصاحبه

ابعاد اصلی	مؤلفه ها	تعداد شاخص ها
ساختاری	خانواده	۳
	مدرسه	۲
	هم سالان	۳
رفتاری	جامعه	۳
	کتاب درسی	۳
	تلویزیون	۳
زمینه ای	کارگاه آموزشی	۳
	فضای مجازی	۳
	مشاور	۲
	کتاب های غیر درسی	۲

در بخش کمی برای گردآوری داده ها از روش میدانی استفاده شد. ابزارهای مورد استفاده در این مرحله پرسشنامه های محقق ساخته بود که طی مرحله کیفی به دست آمده بودند. این پرسشنامه ها شامل ۴ بعد اصلی و ۱۵ بعد خرد برای پرسشنامه مهارت های زندگی و ۳ بعد اصلی و ۱۰ بعد خرد برای پرسشنامه مدل سه شاخگی بود که بر روی طیف لیکرت ۵ درجه ای تنظیم شده بودند. ابتدا فرم مصاحبه تأیید شده توسط خبرگان توسط پژوهشگر از طریق دادن وزن به شاخص ها به پرسشنامه تبدیل شد، سپس پرسشنامه مذکور بر روی گروه نمونه که بصورت تصادفی انتخاب شده بود اجرا گردید و بعد از آن در نهایت پاسخ ها کدگذاری و وارد نرم افزار SPSS23 شد و در بسته نرم افزاری اس پی اس و لیزرل به وسیله آزمون آماری تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

تجزیه و تحلیل داده ها:

الف) تجزیه و تحلیل داده ها در بخش کیفی: روش تحلیل داده ها در بخش کیفی این پژوهش از روش کدگذاری باز و محوری استفاده شد. تحلیل داده های به دست آمده در این پرهش به صورت متوالی انجام گرفت و هر کجا لازم بود برای تکمیل داده ها از روش های کمی و یا کیفی استفاده شد. داده های کیفی با استفاده از کدگذاری باز، و محوری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت تا در نهایت به تدوین الگوی آموزش مهارت های زندگی انجامید. بنابراین برای تحلیل داده های به دست آمده از کدگذاری های باز و محوری استفاده شد.

ب) تجزیه و تحلیل داده ها در بخش کمی: پس از تدوین پرسشنامه ها و جمع آوری داده های حاصل از پرسشنامه ها، تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از روش های مرسوم آمار توصیفی و استنباطی انجام شد. ابتدا به کمک روش های مرسوم آمار توصیفی مانند رسم جداول توزیع فراوانی، رسم نمودارها و رسم جداول مشخصه های آماری، به توصیف جمعیت شناختی نمونه و توصیف متغیرهای پژوهش پرداخته شد. سپس از آزمون آماری موسوم به تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی برای تدوین الگوی مقدماتی مهارت های زندگی و مدل سه شاخگی و همچنین ارتباط این دو دسته عوامل با یکدیگر استفاده شد.

یافته های پژوهش

سوال اول پژوهش: ابعاد، مؤلفه ها، خرد مؤلفه ها و شاخص های الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی رفسنجان بر اساس مدل 4H کدامند؟

به منظور پاسخگویی به این سوال از روش مرور سیستماتیک استفاده شد (طبق پروتکل جدول شماره ۱) و منابع موجود در این زمینه مورد بررسی قرار گرفت و داده های اولیه بدست آمده از این منابع به کمک روش کدگذاری باز و محوری (گزارش کدگذاری ها پس از فن دلفی در جدول شماره ۴) مورد تحلیل قرار گرفت. در این مرحله از پژوهش، مفاهیم و نکات کلیدی بدست آمده از دو فرایند مطالعه ادبیات نظری و پیشینه پژوهش فهرست شدند. ابتدا مفاهیم و نکات کلیدی بدست آمده در خصوص مدل 4H در ارتباط با عناصر اصلی آموزش مهارت های زندگی در داخل و خارج از کشور بررسی و فهرست شدند. عبارات، مفاهیم و گویه های مستخرج شده از پژوهش ها، با انجام تحلیل های دقیق، یکسان سازی (انتخاب واژگان صحیحتر، حذف مفاهیم مشترک) شد. در این مرحله ۱۳۵ گویه به دست آمد. گویه های به دست آمده در قالب یک چک لیست در اختیار خبرگان قرار گرفت که بر طبق نظر خبرگان بعضی از سوالات حذف و یا اصلاح و ۱۰۴ گویه احصا گردید، که به مشروح جدول زیر است و هم چنین ۴ بعد اصلی آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی و ۱۵ مولفه بر اساس مدل 4H و در ارتباط با عوامل سه شاخگی ۳ بعد و ۱۰ مولفه احصا گردیده است که همه این ابعاد، مولفه ها، خرد مولفه ها و شاخص های الگوی ارائه شده تحقیق در جدول زیر نشان داده شده است:

جدول ۴. شاخص های به دست آمده از مرحله فن دلفی

ردیف	مولفه اصلی	مولفه خرد	شاخص	CVI	CVR
۱			توانایی لیست کردن گزینه ها را قبل از تصمیم گیری دارد.	۰/۸۷	۰/۸۶
۲			به پیامد تصمیم گیری خود فکر می کند.	۱	۰/۸۷
۳		مهارت	توانایی تجدید نظر در تصمیمات خود را دارد.	۰/۸	۰/۸۹
۴		تصمیم گیری	در صورت نامناسب بودن راه حل انتخابی، به راحتی راه حل دیگر را انتخاب می کند.	۱	۰/۸۱
۵			به اجرای تصمیمات خود پایبند است	۰/۸۷	۰/۸۱
۶			در شناسایی راه حل های جدید برای رویارویی با مشکلات زندگی از توانایی لازم برخوردار هست.	۱	۰/۸۵
۷		مهارت	در رویارویی با مشکلی سریع میتواند راه حلی برای آن پیدا کند.	۰/۸۷	۰/۸۵
۸		تفکر خلاق	در ایجاد ایده های جدید از چیزهای معمولی توانایی دارد.	۰/۸۹	۰/۸۵
۹			با تغییر شرایط اجتماعی، توانایی سازگاری با آن ها را دارد.	۱	۱
۱۰			در کار خود از خلاقیت و ایده های ابتکاری برخوردار هست.	۰/۸۷	۰/۸۹
۱۱			از تفکر خلاق برخوردار هست.	۰/۸۷	۰/۸۵
۱۲			مهارت بررسی دقیق موقعیت ها را با سوال کردن دارد.	۱	۰/۸۵
۱۳			توانایی استدلال دارد.	۱	۱
۱۴			می تواند به تنهایی ایده بدهد.	۱	۱
۱۵		مهارت	می تواند به تنهایی تصمیم بگیرد.	۱	۰/۸۸
۱۶		تفکر انتقادی	اغلب به دنبال ایده های جدید است	۰/۹۲	۰/۸۵
۱۷			برایش مهم است که نظرات دیگران را بفهمد.	۰/۸۷	۰/۸۵
۱۸			معمولا درباره پیامدهای یک تصمیم قبل از اقدام به کاری، فکر می کند.	۱	۰/۸۶
۱۹			اغلب در مورد اقدامات خود فکر می کند تا بداند آیا می تواند آن ها را بهبود بخشد.	۰/۸۵	۰/۸۵
۲۰			با ناکامی ها و شکست ها به شیوه مناسب مقابله می کند.	۰/۸۹	۰/۸۶
۲۱			در تدوین اهداف بلند مدت توانایی لازم را دارد.	۰/۸۸	۰/۸۶
۲۲		مهارت هدف گذاری	برای رسیدن به اهداف خود به قدر کافی تلاش می کند.	۰/۸۷	۰/۸۶
۲۳			از مهارت برنامه ریزی برخوردار هست.	۰/۸۷	۰/۸۵
۲۴			از توانایی تکمیل طرح و یا کارهای خود برخوردار است.	۸۷	۰/۸۶

مهارت ذهنی

ارائه الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی

۰/۸۶	۰/۸۹	توانایی مقابله با مسائل مختلف زندگی را دارد.		۲۵
۱	۱	می تواند برای مشکلات یا معضلات دشوار راه حلی پیدا کند.	مهارت	۲۶
۰/۸۶	۰/۸۹	از مهارت حل تعارض برخوردار است.	حل مساله	۲۷
1	1	به تنهایی توانایی یک انتخاب خوب را دارد.		۲۸
۱	۱	درک چگونگی انجام کار را دارد.		۲۹
۰/۸۵	۰/۸۹	می داند هر کسی دارای یک سری ویژگی ها و استعداد های متفاوت با دیگران است.		۳۰
۱	۱	بر روی خود کنترل لازم را دارد.	مهارت	۳۱
1	1	حقوق و مسوولیت های خود را می داند.	خود آگاهی	۳۲
1	1	از نقاط ضعف و قوت خویش آگاه است.		۳۳
۰/۸۶	1	نسبت به خود اعتماد به نفس و نگرش مثبت دارد.		۳۴
۰/۸۶	1	از مهارت تعیین هدف برخوردار است.		۳۵
۱	1	از مهارت برنامه ریزی یا سازماندهی مناسبی برخوردار است.	مهارت	۳۶
۰/۸۶	1	در کارهای خود انعطاف پذیر است.	مدیریت	۳۷
1	1	می تواند یک گروه را برای رسیدن به هدف سازماندهی کند.		۳۸
۰/۸۷	1	دیگران را در رهبری مشارکت می دهد		۳۹
۰/۸۸	1	می تواند به خوبی خود را به دیگران معرفی کند.		۴۰
1	1	می تواند با دقت به دیگران گوش دهد.		۴۱
۱	1	می تواند به خوبی افکار، احساسات، و ایده های خود را بیان کند.		۴۲
1	1	توانایی ارتباط کلامی موثر با دیگران را دارد.		۴۳
۰/۸۵	1	در ارتباطات غیر کلامی، توانایی و درک احساسات دیگران را دارد.		۴۴
۰/۸۶	1	به درخواست های غیر معقول دیگران به راحتی نه می گوید.	مهارت	۴۵
۰/۸۵	1	در برقراری ارتباط با دیگران از روش های مناسب استفاده می کند.	ارتباطات	۴۶
۰/۸۶	۰/۸۹	به راحتی با دیگران رابطه برقرار می کند		۴۷
۰/۸۵	1	در پیدا کردن دوست جدید و هم چنین از دست ندادن دوستان قدیمی مهارت دارد.		۴۸
1	1	در موقع نیاز می تواند از دیگران به خوبی کمک و یا مشورت بگیرد		۴۹
۰/۸۷	۱	می تواند با کسانی که با آن ها فرق دارد کار یا تفریح کند.		۵۰
۰/۸۶	۰/۸۹	می تواند انواع نقش را در گروه های کاری بر عهده بگیرد		۵۱
۰/۸۵	1	می تواند بین نقش گروهی و فردی خود به راحتی تمایز قائل شود		۵۲
۰/۸۷	1	ایده های خود را با دیگران به اشتراک می گذارد		۵۳
۰/۸۶	۱	می تواند با دیگران کار کند	مهارت	۵۴
۱	۱	می تواند در کار تیمی شرکت کند.	همکاری	۵۵
۰/۸۵	۱	می تواند در تصمیم گیری به دیگران کمک کند.		۵۶
۰/۸۶	۰/۹۱	در مورد افراد هم سن خود از مهارت رهبری بیشتری برخوردار است		۵۷
۰/۸۷	۰/۹۱	زمانی مسوولیتی به او داده می شود آن را به بهترین نحو انجام می دهد.		۵۸
۰/۸۸	۰/۹۱	حاضر است به گروه کمک کند.		۵۹

مهارت عاطفی

ارائه الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی

۰/۸۸	۰/۹۱	در موقعیت های مختلف اجتماعی به راحتی با دیگران تعامل برقرار می کند.		۶۰
۰/۷۶	۱	توانایی حل مسائلی را که با آن روبه رو است، دارد.		۶۱
۰/۸۵	۱	دستورالعمل ها را به همان نحوی که به او داده شده می شود، دنبال می کند		۶۲
۰/۸۷	۰/۹۱	در تیم به عنوان یک عضو مشارکت می کند	مهارت های قابل عرضه	۶۳
۰/۸۸	۱	توانایی پذیرش مسوولیت انجام یک کار را دارد.		۶۴
۰/۸۵	۰/۸۹	برای انجام کارهای خود توانایی برنامه ریزی دارد		۶۵
۰/۸۷	۱	از منابع طبیعی محیط خود، خردمندانه استفاده می کند.		۶۶
۰/۸۷	۰/۸۹	می تواند برای استفاده از منابع مالی برنامه ریزی کند.		۶۷
۱	۱	در استفاده از وسایل شخصی خود مراقبت دارد.		۶۸
۱	۱	در کار خود تعهد دارد.	مهارت	۶۹
۰/۸۶	۰/۸۹	دیگران می توانند به او اعتماد کنند.	خود مسوولیتی	۷۰
۱	۱	مسوولیت اقدامات خود را بر عهده می گیرد		۷۱
۱	۱	اشتباهات خود را می پذیرد.		۷۲
۰/۸۶	۰/۸۹	این موضوع را درک می کند که به آن چه تعهد دارد باید عمل کند.		۷۳
۰/۸۵	۰/۸۸	در کار خود رویکردها و چیزهای جدید را امتحان می کند.		۷۴
۰/۸۶	۰/۹۰	در کار خود اخلاق دارد.		۷۵
۰/۸۶	۰/۹۱	تا کار خود را به پایان نرساند، از آن دست نمی کشد		۷۶
۱	۱	کمک کار و یاری رسان برای دیگران است	مهارت	۷۷
۱	۱	مودب هست	اخلاق کاری	۷۸
۰/۸۶	۰/۹۲	تابع مقررات هست		۷۹
۱	۱	برای رسیدن به اهداف خود سخت تلاش می کند.		۸۰
۰/۸۶	۰/۹۲	قادر به ادامه کار در شرایط سخت است.		۸۱
۰/۸۶	۱	اعتماد به نفس دارد.		۸۲
۰/۸۶	۰/۹۲	خودمسوولیتی دارد.	مهارت	۸۳
۱	۱	برای خود احترام قائل است	عزت نفس	۸۴
۰/۸۶	۰/۹۱	می تواند احساسات خود را مدیریت کند.		۸۵
۰/۸۶	۰/۹۱	از خودنظم دهی برخوردار است.		۸۶
۰/۸۶	۰/۸۸	یکسانی و تفاوت در افراد را درک می کند و می تواند چگونگی درک این تفاوت ها را یاد بگیرد.		۸۷
۱	۱	در خصوص بیماران مراقبت دارد.	مهارت	۸۸
۱	۱	در خصوص دیگران، درک، مهربانی، توجه و محبت دارد.	توجه به دیگران	۸۹
۱	۱	می تواند با دیگران همدلی کند.		۹۰
۰/۸۶	۰/۹۲	در صورت درخواست دیگران وسایل خود را به آن ها قرض می دهد		۹۱
۰/۸۶	۰/۹۲	همیشه در حال توسعه روابط خود با دیگران است.		۹۲
۰/۸۸	۱	در مورد هیجان های خود شناخت دارد.	مهارت	۹۳
۰/۸۶	۱	در موردهیجان های دیگران شناخت دارد.		۹۴
۱	۱	می تواند با ناکامی و شکست مقابله کند.	زندگی سالم	۹۵

مهارت های قابل عرضه

مهارت سلامت

۱	۱	می تواند با غم مقابله کند.	۹۶
۱	۱	می تواند با ترس مقابله کند.	۹۷
۰/۸۶	۱	می تواند ترس ها، احساسات و مشکلات خود را با دیگران در میان بگذارد	۹۸
۱	۱	می تواند با شرایط سخت مقابله کند.	۹۹
۰/۸۶	۱	از غذاهایی که برای سلامتی مفید هستند، استفاده می کند.	۱۰۰
۱	۱	از رفتارهای پرخطر اجتناب می کند.	۱۰۱
۰/۸۶	۰/۸۷	می تواند استرس خود را مدیریت کند.	۱۰۲
۰/۸۶	۱	راه های پیشگیری از بیماری را می داند.	۱۰۳
۱	۱	راه های ایمنی و امنیت شخصی را می داند.	۱۰۴

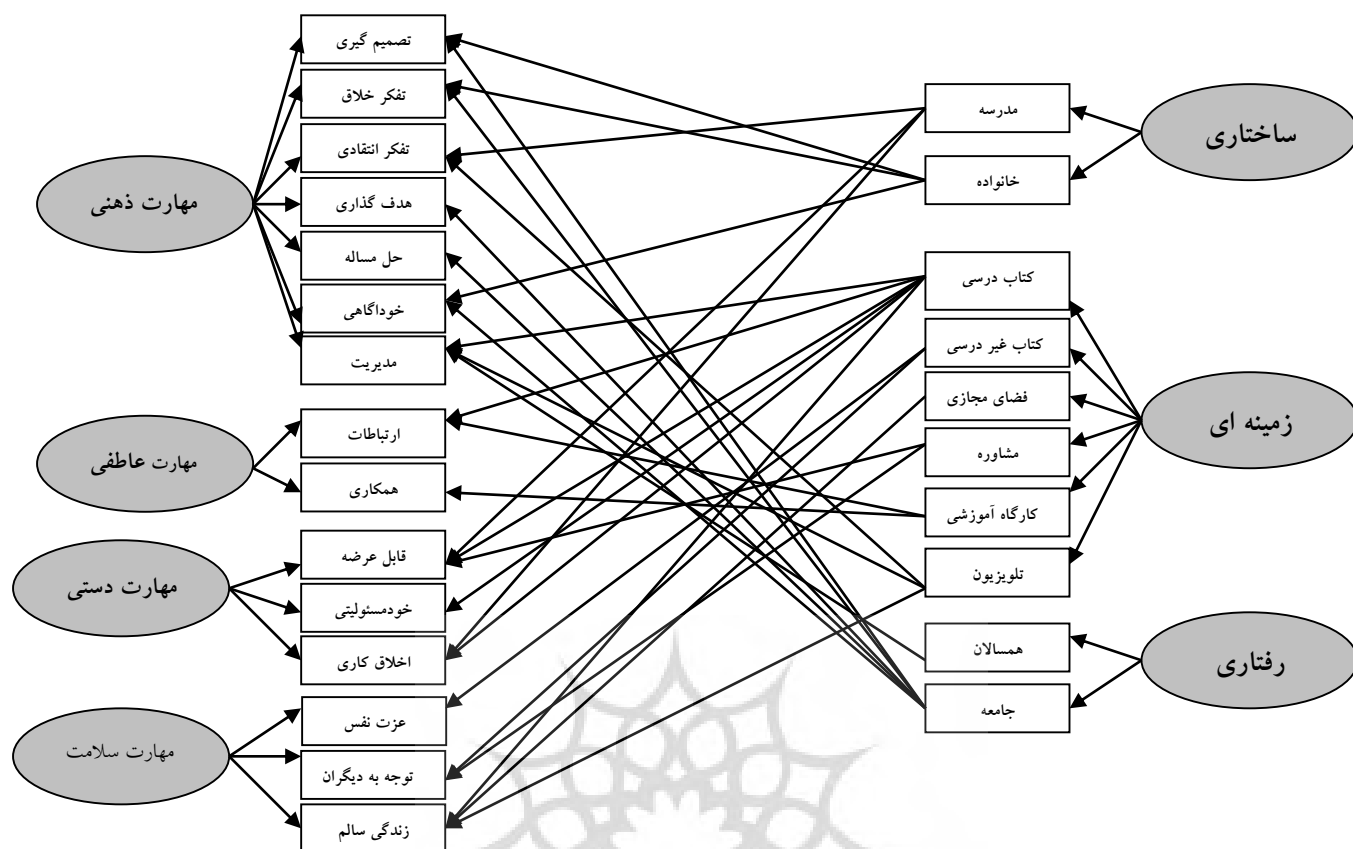
در پژوهش حاضر پس از طی روش کدگذاری و مقوله بندی و هم چنین تدوین الگوی اولیه یا به عبارت دیگر تدوین الگوی مفهومی تحقیق، پرسشنامه ای بر حسب الگوی به دست آمده طراحی شد و به منظور نهایی سازی الگوی مفهومی تحقیق و تعیین ابعاد، مولفه ها، شاخص ها و مفاهیم الگوی آموزش مهارت های زندگی در سطح شهرستان رفسنجان با استفاده از روش دلفی مورد اعتبارسنجی قرار گرفت. شرکت کنندگان در روش دلفی شامل ۳۰ نفر از خبرگان بودند. این اعضا شامل ۳۰ نفر از اعضای هیات علمی دانشگاه ها بودند که در زمینه مهارت های زندگی اطلاعات داشتند. این پرسشنامه به صورت اینترنتی اجرا گردید و از آن ها خواسته شد در صورت نیاز سوال اصلاح و یا سوال های دیگری اضافه شود. در مرحله اول ۲۱ گویه حذف و اصلاح شد. پژوهشگر در این مرحله اصلاحات لازم مطابق نظر اعضای گروه اعمال کرد و مجدداً به اعضا ارائه شد. در این مرحله از آن ها خواسته شد ضمن اظهار نظر در خصوص تغییرات و اصلاحات انجام شده، هر گویه در چهار بعد مربوط بودن، سادگی، واضح بودن و ضروری بودن بر روی یک طیف چهار درجه ای قضاوت کنند. یافته های مرحله دوم دلفی حاکی از آن بود که در مرحله دوم خبرگان به اتفاق نظر مناسب رسیدند. چرا که در این مرحله (طبق نظر خبرگان مرحله اول و نتایج جدول بالا) بر طبق دو شاخص روایی محتوایی و نسبت روایی محتوایی ۱۰۴ سوال مناسب تشخیص داده شد. در پایان این مرحله چهار بعد اصلی آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی و ۱۵ مولفه خرد آن بر اساس مدل 4H تدوین شد.

سؤال دوم پژوهش: الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی شهرستان رفسنجان بر اساس عوامل سه شاخگی که پیش بینی کننده مولفه های مدل 4H باشند، چگونه است؟

نتایج جدول شماره ۵ شاخص های برازش مدل تحلیل شده را نشان می دهد. نتایج نشان داد که در الگو اولیه (الگو با همه مسیرهای ممکن) مقدار $(\chi^2 = 539/83, df = 105, p = 0/000, RSMEA = 0/085, SRMR = 0/028)$ است که حاکی از برازندگی نامطلوب الگو در جامعه است، در مدل ثانویه (الگو اصلاح شده بعد از حذف مسیرهای غیر معنی دار) مقدار $(\chi^2 = 644/01, df = 226, p = 0/000, RSMEA = 0/057, SRMR = 0/026)$ است که حاکی از برازندگی قابل قبول الگو در جامعه است، همچنین به منظور تعیین مناسب بودن برازندگی الگو با داده ها از شاخص های برازندگی استفاده شد. نتایج نشان داد که شاخص نرم شده برازندگی $(NFI) = 0/90$ ، و شاخص برازندگی تطبیقی $(CFI) = 0/93$ است که نشان دهنده برازندگی قابل قبول مدل با داده ها است، به خصوص مقدار CFI که از دیدگاه مولر (۱۹۹۹) باید بالای ۰/۹ و از دیدگاه وستون و گور جر (۲۰۰۶) باید بالای ۰/۹۵ باشد تا الگو برازندگی مناسبی با داده ها داشته باشد زیرا تحت تاثیر حجم نمونه قرار نمی گیرد. هم چنین اگر جذر برآورد واریانس خطای تقریب $(RMSEA \leq 0/05)$ بسیار خوب، بین ۰/۰۵ تا ۰/۰۸ باشد برازش قابل قبول و اگر بالاتر از ۰/۰۸ باشد برازش ضعیف است و جذر میانگین مجذور خطای استاندارد شده $(SRMR \leq 0/08)$ برازش مطلوب و بالاتر برازش نامطلوب را نشان می دهد که در این مطالعه RMSEA بین ۰/۰۵ تا ۰/۰۸ و SRMR زیر ۰/۰۸ بود که حاکی از برازش قابل قبول است.

جدول ۵. شاخص های برازندگی الگو

الگو	(χ^2)	df	Sig	(RMSEA)	(SRMR)	(NFI)	(NNFI)	(CFI)	(GFI)	(AGFI)
الگو اولیه با همه مسیرها	۵۳۹/۸۳	۱۰۵	۰/۰۰۰	۰/۰۸۵	۰/۰۲۸	۰/۹۲	۰/۸۱	۰/۹۳	۰/۹۳	۰/۷۹
الگو اصلاح شده (حذف مسیرهای غیر معنی دار)	۶۴۴/۰۱	۲۲۶	۰/۰۰۰	۰/۰۵۷	۰/۰۲۶	۰/۹۰	۰/۹۱	۰/۹۳	۰/۹۲	۰/۸۸

شکل ۱. الگوی مدیریت اجرای آموزش مهارت های زندگی دانش آموزان ابتدایی شهرستان رفسنجان

بحث و نتیجه گیری:

مقایسه مولفه های به دست آمده از الگوی تحقیق حاضر با مولفه های سایر تحقیقات مشابه نشان داد همه مولفه های ارائه شده آموزش مهارت های زندگی در پژوهش حاضر، با مولفه های ارائه شده مهارت های زندگی در تحقیقاتی از جمله دانکن (Duncan, 2000)، سندرا (Sandra, 2002)، شارما (Sharma, 2003)، رضایی (Rezaei, 2009)، ساعتچی (Saatchi, 2010)، جمالی (Jamali, 2014)، میر (Meyer, 2015)، نرو (Naro, 2017)، قباخلو (Ghobakhloo, 2017) دارای هم پوشانی است که این هم پوشانی می تواند حاکی از جامعیت نسبی این الگو در میان سایر الگوهای بررسی شده باشد، همچنین طبق نتایج پژوهش که در جدول ذیل (جدول شماره ۶) نشان داده شده است، یکی از مهم ترین مولفه های تاثیرگذار بر مهارت های زندگی کتاب درسی از عوامل زمینه ای میباشد که می تواند ۶ مولفه از مهارت های زندگی را شامل: ارتباطات، مهارت های قابل عرضه، خود مسوولیتی، اخلاق کاری، مدیریت، مهارت های زندگی سالم را پیش بینی کند و مهم ترین مولفه تاثیرگذار بعدی بر مهارت های زندگی جامعه از عوامل رفتاری است که قابلیت پیش بینی ۵ مولفه از مهارت های زندگی از جمله: تصمیم گیری، تفکر خلاق، هدف گذاری، حل مساله و خودآگاهی را دارد و مولفه های تاثیرگذار بعدی از عوامل سه شاخگی خانواده، تلویزیون و مدرسه هر کدام با قابلیت پیش بینی ۳ مولفه از مهارت های زندگی هستند. از آن جا که یافته های تحقیق حاضر نشان داد که در جامعه مورد پژوهش کتاب های درسی مهم ترین مولفه تاثیرگذار در پیش بینی مولفه های مهارت های زندگی است، می توان این نتیجه را از آن جهت که کتاب های درسی واقعا در آموزش مهارت های زندگی به دانش آموزان ابتدایی موثر هستند مثبت و مفید دانست اما از این رو که کتاب درسی فقط پیش بینی کننده ۶ مولفه از مولفه های مهارت های زندگی نشان داده شد، می تواند نشان دهنده این موضوع باشد که کتابهای درسی هنوز جای اضافه کردن محتوای جدیدی دارند که آموزش ۹ مولفه دیگر از مولفه های مهارت های زندگی را نیز شامل شود.

جدول ۶. مولفه های پیش بینی شونده الگوی مهارتهای زندگی توسط مولفه های سه شاخگی مدل پژوهش

ابعاد اصلی مدل سه شاخگی	زیر مولفه های مدل سه شاخگی	مولفه های مهارت های زندگی دارای رابطه مثبت معنی دار با مولفه های سه شاخگی
ساختاری	خانواده	تصمیم گیری، تفکر خلاق، خودآگاهی
	مدرسه	تفکر انتقادی، مهارت های قابل عرضه، اخلاق کاری
رفتاری	هم سالان	مدیریت
	جامعه	تصمیم گیری، تفکر خلاق، هدف گزینی، حل مساله، خودآگاهی
زمینه ای	کتاب درسی	ارتباط، مهارت های قابل عرضه، خودمسئولیتی، اخلاق کاری، مدیریت، مهارت زندگی سالم
	تلویزیون	تفکر انتقادی، مدیریت، مهارت زندگی سالم
	کارگاه آموزشی	ارتباط، همکاری
	فضای مجازی	مهارت زندگی سالم
	مشاور	مهارت های قابل عرضه، توجه به دیگران
	کتاب های غیر درسی	عزت نفس، توجه به دیگران

یافته های تحقیق نشان داد عامل زمینه ای تلویزیون از بین مولفه های مهارت های زندگی قابلیت پیش بینی مولفه های مهارت های زندگی سالم، تفکر انتقادی و مهارت های مدیریت و عامل ساختاری خانواده از بین مولفه های مهارت های زندگی قابلیت پیش بینی مولفه های تصمیم گیری، تفکر خلاق و خودآگاهی و عامل ساختاری مدرسه از بین مولفه های مهارت های زندگی قابلیت پیش بینی مولفه های تفکر انتقادی، مهارت های قابل عرضه و اخلاق کاری را دارد، این نتیجه از آن جهت که تلویزیون، خانواده و مدرسه در جامعه مورد تحقیق در پیش بینی مهارت های زندگی به صورت مثبت تاثیرگذار بوده است، نقطه قوت محسوب می گردد اما از آن جا که این ۳ عامل فقط پیش بینی کننده ۳ مولفه از مولفه های مهارت زندگی است جای تامل دارد، چه بسا عوامل تلویزیون، خانواده و مدرسه عواملی سهل الوصول و در دسترس هستند که باید سرمایه گذاری بیشتری بر روی آن ها از لحاظ آموزش مهارت های زندگی انجام گیرد، یعنی برای آموزش بهتر و موثرتر مهارت های زندگی در دانش آموزان ابتدایی باید برنامه های تلویزیونی طوری تدوین شود که در ارتباط با آموزش مهارت های زندگی محتوای بیشتری تولید و در زمان مناسب پخش گردد و هم چنین دولت باید برای والدین پس از فرزندآوری برنامه های آموزشی تدارک ببیند که آن ها را برای آموزش دادن مهارت های زندگی به فرزندان خود آماده سازد و در ارتباط با محیط مدارس نیز طوری آن را فراهم سازد تا جو حاکم بر آن برای آموزش دیگر مولفه های مهارت های زندگی اشاره شده در الگوی ارائه شده در تحقیق حاضر از جمله: مهارت های ارتباط، خودمسئولیتی، مهارت های مدیریت، مهارت های زندگی سالم، همکاری، تصمیم گیری، تفکر خلاق، خودآگاهی، هدف گذاری، حل مساله، توجه به دیگران و عزت نفس از آمادگی های لازم برخوردار باشند

پیشنهادهای پژوهشی و کاربردی:

با توجه به این که مدل ارائه شده پژوهش، مبتنی بر مدل جامع 4H و نگاهی سیستمی بر آن از دیدگاه عوامل سه شاخگی ارائه گردیده است، لذا می تواند به عنوان چارچوبی جامع جهت تدوین سند توسعه آموزش های مهارت های زندگی در دانش آموزان ابتدایی با رویکردی اجرایی مورد استفاده قرار گیرد. هم چنین با توجه به گستردگی و کلیت مدل پیشنهاد می شود ابعاد مدل با استفاده از روش های مختلف تحقیق و دیگر جوامع آماری به شکل عمیق تری مورد مطالعه قرار گرفته و مدیران فرهنگی و سیاست گذاران آموزشی کشور بستری را فراهم سازند که آموزش مهارت های زندگی به دانش آموزان ابتدایی در جامعه با توجه به مولفه های عوامل سه شاخگی از جمله زمینه ای، رفتاری و ساختاری و دیگر مولفه های مغفول مهارت زندگی که در مدل تحقیق به آن اشاره گردید، صورت بگیرد و

در محتوا و برنامه های درسی آموزش ابتدایی گنجانده شود، ضمن آن که پیشنهاد می گردد با توجه به گذشت زمان و تغییر شرایط فرهنگی جامعه، این موضوع تحقیق مجددا انجام گیرد.

تا مولفه های جدید مهارت زندگی در دانش آموزان ابتدایی به توجه به شرایط روز جامعه احصا گردد. با توجه به نتایج تحقیق که نشان داد از موثرترین عوامل سه شاخگی بر روی مهارت های زندگی بعد از جامعه، تلویزیون است، پیشنهاد می گردد به علت عدم دسترسی همگان به خدمات مشاوره، فضای مجازی، کارگاه آموزشی و دیگر عوامل سه شاخگی که در این تحقیق به آن ها اشاره گردید، از رسانه های گروهی به ویژه تلویزیون به عنوان پرمخاطب ترین وسیله ارتباط جمعی برای آموزش بیشتر دانش آموزان ابتدایی در زمینه مهارت های زندگی بهره گرفت.

References

1. Aflaki Fard, H. (2015). Investigating the effect of life skills training on self-efficacy and increasing happiness of female high school students in Isfahan's 4th district; Quarterly Journal of Counseling Research. [in perseian]
2. Amoosoltani, S., Yazdkhasti, F., Oreyzi, H., Abbasi Jondani, J. (2021). The Effectiveness of Psychodrama with the Content of Life Skills on Loneliness, Happiness, Affective Relationship and Parents' Social Support in Adolescent Girls Dependent on the Cellphone. Counseling Culture and Psychotherapy, 12(45), 239-268. [in perseian]
3. Asadi, M. Aghaei, A., Atashpour, S. (2011). The effect of life skills training on the spiritual intelligence of female high school students. Scientific Journal of Women and Culture, 3 (9), 21-31[in perseian]
4. Azami, M., and Jafari, A., and Karimi, N. (2012). Investigating the effect of life skills training on increasing the creativity of primary school children; Quarterly Journal of Initiative and Creativity in the Humanities, Volume: 2, Number 2. [in perseian]
5. Bahrami, M. (2017). The Effectiveness of Life Skills Training on Reducing Tendency toward High-Risk Behavior in High-School Adolescents in Tehran. Policewomen Studies Journal, (27), 49-67. [in perseian]
6. Duncan Rebecca D. (2000). Youth leadership life skills development of par elopment of participants in the ticipants in the West Virginia 4-H camping program, Thesis submitted to the College of Agriculture, Forestry, and Consumer Sciences at West Virginia University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science in Agricultural and Environmental Education
7. Fazalizadeh, S., and Masoumi Fard, M.(2020). How to Realize Life Skills in Elementary Education Curricula, Second National Conference on New Findings of Teaching-Learning in Elementary School, Bandar Abbas. [in perseian]
8. Foroozeh, S. (2015). A Study of Attention to Creative Thinking Skills in Story Books of Age Group "C" Based on Guilford Creative Thinking Components, Master Thesis, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Ferdowsi University of Mashhad. [in perseian]
9. Ghobakhloo, B. (2017). Providing a model of school life skills curriculum in primary school in Iran; PhD Thesis in Educational Management, Urmia University. [in perseian]
10. Jahani, J.(2019). Investigating the extent of using Gilford's components of creativity in Persian children's magazines. Library and Information Sciences, 1-26. [in perseian]
11. Jamali, M.(2014); The effect of life skills training on students' self-esteem, Master Thesis in Curriculum Planning, Islamic Azad University, Central Tehran Branch. [in perseian]
12. Khanifar, H., Karimzadeh, k., Yazdani, H., Rahmati, M. (2021). Qualitative design of elementary school life skills curriculum based on expert opinions, Scientific Journal of Training & Learning Researches, Vol.16, No.2, Serial 30, Autumn & Winter 2019-2020, pp.: 57-72. [in perseian]
13. Klinker, C. (2019). Translated by Shahram Mohammadkhani; Complete set of life skills to deal with: anxiety, depression, loneliness, shyness, failure, marital discord, loss, aging, pain, illness, injury; Specialized media publications. [in perseian]

14. Mantegh, A., and Gholtash, A. (2020). The effect of life skills training on the expression and self-esteem of female first year high school students in District 1 of Shiraz, 8th Scientific Conference on Educational Sciences and Psychology, Social and Cultural Harms of Iran, Tehran. [in perseian]
15. Meyer K. A (2015). Students' Perceptions of Life Skill Development in Project-Based Learning Schools, Journal of Educational, Issues, Vol. 2, No. 1
16. Mobini Dehkordi, A. Keshtkar Haranki, M. (2014). Investigating the effect of three-pronged model on social innovation (a case study of a company affiliated with the automotive industry), Journal of Innovation Management, third year, fourth issue, winter [in perseian]
17. Naro A. and Laura L. Greenhaw (2017). Designing a 4-H Residential Summer Camp Experience, The Mississippi State University
18. Rezaei, Z. (2009). Identifying and prioritizing the life skills of female students in Tehran, Master Thesis in Curriculum Planning, Tarbiat Moallem University. [in perseian]
19. Rezapour M. Fallah, Y., Saberi, M. (2016). Evaluation of the effectiveness of intervention based on life skills training on the quality of life of women heads of households, Journal of Women and Society, Spring, Year 7 - Number 1. [in perseian]
20. Saatchi, M., Kamkari, K., Askarian, M., (2010); Psychological tests; Virayesh Publications [in perseian]
21. Sandra, J., Bailey, S., and Deen, M. (2002). Development of a Web-Based Evaluation System :A Tool for Measuring Life Skills in Youth and Family Programs, Family Relations, Volume 51, Issue 2, Pages: 101-189
22. Sharma S. (2003). Measuring life skills of adolescents in a secondary school of Kathmandu: an experience, Kathmandu University Medical Journal (2003), Vol. 1, No. 3, Issue 3, 170
23. Yousefi, R., Samadi, P. (2017). Success rate of Islamic life etiquette and skills curriculum (dignity plan) in students' problem-solving skills, Quarterly Journal of Curriculum Planning

